

Årsrapport 2018

Nämnd för folkhälsa och primärvård i
södra Lappland
Rapport till Regionstyrelsen

Antagen av nämnd för folkhälsa och primärvård
i södra Lappland 2018-12-13

Innehåll	
.....	1
1. INLEDNING	3
2. NÄMNDENS/STYRELSENS SAMLADE BEDÖMNING	4
3. MÅLUPPFYLLELSE	4
3.1 MÅLUPPFYLLELSE I TABELLFORM.....	4
FÄRGMARKERINGAR	4
FULLMÄKTIGES INRIKTNINGSMÅL: ÅKTIV OCH INNOVATIV SAMARBETSPARTNER.....	5
FULLMÄKTIGES INRIKTNINGSMÅL: ÅKTIV OCH INNOVATIV SAMARBETSPARTNER.....	5
3.2 ANALYS AV PROGNOSES FÖR MÅLUPPFYLLELSE	5
3.3 ÅTGÄRDER FÖR ATT UPPNÅ MÅL	6
4. ARBETE MED FULLMÄKTIGES UPPDRAG	6
4.1 FRÄMJA DEN PSYKISKA HÄLSAN I SAMVERKAN MED ANDRA AKTÖRER.....	6
4.2 UTVECKLA VÅRDEN FÖR VÅLDSUTSÄTTA VAD GÄLLER PSYKISKT, FYSISKT OCH SEXUELLT VÅLD.....	7
4.3 UTFORMA STÖD OCH KOMPETENSUTVECKLING FÖR ASYL- OCH MIGRANTHÄLSA	7
4.4 UTVECKLA ÄLDREHÄLSOVÅRDEN I PRIMÄRVÅRDEN.....	7
4.5 ÖKA SAMVERKAN MED LÄNETS KOMMUNER KRING BARN OCH UNGAS HÄLSA	7
4.6 FÖRBERED OCH PÅBÖRJA IMPLEMENTERING AV BARNKONVENTIONEN	7
4.7 FORMULERA MÄTBART MÅL UTIFRÅN LÅNDSTINGETS FUNKTIONSHINDERPOLITISKA STRATEGI.....	8
5. EKONOMISK ANALYS	8

1. Inledning

Nämndens huvuduppgift är att som företrädare för befolkningen bedöma hälsoläget bland befolkningen i området södra Lappland och till följd av detta skatta behovet av primärvård och folkhälsoinsatser i området samt bedöma behovet av åtgärder för att förbättra folkhälsan. Nämnden ska bedöma hur behovet av åtgärder tillgodoses i relation till prioriteringsprinciperna. Med bedömningarna som utgångspunkt ska nämnderna lämna underlag till landstingsstyrelsens beslut om fördelning av budgetmedel.

Nämnderna för folkhälsa och primärvård i Västerbottens läns landsting upphör den sista december 2018. I den nya regionen kommer de inte att finnas kvar. Detta medför att nämnderna inte kommer att kunna anta en årsrapport för 2018 som innehåller den slutgiltiga redovisningen av verksamhetsårets ekonomiska resultat. Rapporten från varje nämnd, med ett tillägg av det ekonomiska resultatet för 2018, kommer att antas av nya regionstyrelsen. En kort sammanfattning kommer också att ingå i landstingets samlade årsredovisning. Med hänvisning till detta har nämnderna valt att presentera och anta den del av årsrapporten som avser måluppfyllelse av fullmäktiges uppdrag kopplat till den verksamhetsplan nämnderna beslutat för 2018. Nämnderna kommer också att i sin rapport redovisa en prognos för måluppfyllelse av sin budget. På grund av att nämnderna upphör kommer de att inte lämna ett underlag inför plan och budget 2020 till nya regionstyrelsen. Nämnderna har under 2018 skrivit fram ett kunskapsunderlag som kommer att delges de nya beredningarna.

Årsrapporten innehåller en beskrivning av nämndens arbete och aktiviteter under 2018. I Landstingsplan 2015 – 2019 slås fullmäktiges 4 inriktningsmål fast för mandatperioden. Nämnden bedömer att för årlig plan för 2018 återfinns dess arbete inom två av dessa inriktningsmål: Bättre och jämlik hälsa samt aktiv och innovativ samarbetspartner.

Till varje inriktningsmål har fullmäktige angett ett antal strategier som ska vara vägledande i arbetet inom målområdet. Strategierna är koncernövergripande, ofta långsiktiga tillvägagångssätt som omfattar hela eller stor delar av verksamheten. Av dessa strategier har nämnden valt att:

- Arbeta för en jämlik hälsa för befolkningen med utgångspunkt i ett normkritiskt förhållningssätt samt ett genusperspektiv.
- Aktiv medborgardialog kring behov och förväntningar av hälso- och sjukvården.
- Arbeta för en jämlik vård för befolkningen med utgångspunkt i ett normkritiskt förhållningssätt samt ett genusperspektiv.
- Utveckla och aktivt arbeta med folkhälsoarbete genom samverkan med andra

Fullmäktige har i Landstingsplanen för 2018 formulerat uppdrag som nämnden ska utföra. Uppdragen har återrapporterats i delårsrapporter i den mån det varit möjligt och i sin helhet här i årsrapport för 2018. Under 2018 formuleras uppdragen från fullmäktige i landstingsplanen enligt följande:

Under inriktningsmålet "Bättre och jämlik hälsa återfinns uppdragen:

- Främja den psykiska hälsan i samverkan med andra aktörer
- Utveckla vården för våldsutsatta vad gäller psykiskt, fysiskt och sexuellt våld
- Utforma stöd och kompetensutveckling för asyl- och migranthälsa
- Utveckla äldrehälsovården i primärvården

Under inriktningsmålet "aktiv och innovativ samarbetspartner" återfinns uppdragen:

- Öka samverkan med länets kommuner kring barn och ungas hälsa
- Förbered och påbörja implementering av barnkonventionen
- Alla nämnder och styrelser ska formulera mätbara mål utifrån Landstingets Funktionshinderpolitiska strategi.

Nämnden har valt att formulera mätbara mål på två av dess uppdrag;

- öka samverkan med länets kommuner kring barn och ungas hälsa

- mätbara mål utifrån Landstingets Funktionshinderpolitiska strategi. Dessa återfinns i tabellen nedan.

En närmare presentation om hur nämnden arbetar med övriga uppdrag från Fullmäktige finns under kap 4. Arbete med Fullmäktiges uppdrag.

2. Nämndens/styrelsens samlade bedömning

Nämnden har under 2018 haft 9 nämndssammanträden och 10 arbetsutskott.

Nämnden stod värd för 2018 års Lärandeseminarium för de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård i länet. Seminariet, som är ett lunch- till lunchseminarium, genomfördes den 16 – 17 april på temat "Våldsutsatthet ur ett barnperspektiv" och var ett led i uppdraget i den årliga landstingsplanen för 2018 från fullmäktige om att påbörja implementering av barnkonventionen som lag. Seminariet avslutades med en föreläsning om Barnkonventionen.

Arbetsutskottet har haft ett dialogmöte med nätverket psykisk hälsa – inland (NPHi) den 13 februari samt ett dialogmöte med patient, pensionärs- och funktionshinderföreningarna i södra Lappland den 9 maj. Mötet den 9 maj genomfördes på temat "äldres psykiska hälsa". Arbetsutskottet hade även ett dialogmöte den 16 oktober där bland annat den nya verksamheten med hemrehabilitering i Lycksele kommun samt psykiatrins arbete med patienter via webben presenterades.

Det är nämndens bedömning att nämndens samtliga mål har uppfyllts under 2018. Det är också nämndens bedömning att budgeten kommer att hållas.

Nämnden har för 2018 beslutat om ett sista ansökningsdatum för Visionmedel och Folkhälsomedel till den sista mars. Detta har gett nämnden en ökad kontroll över den budget som ligger för dessa medel samt ökat det demokratiska inslaget.

Nämnden bedömer att samverkan mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna och föreningar i området är en viktig framgångsfaktor för att förbättra hälsan i befolkningen. De stora avstånden och utbudet av samhällsservice på lokal nivå kräver god samverkan av såväl landstinget, kommunerna men också av andra aktörer som finns på orten.

Nämnden bedömer det viktigt att man så snart det är möjligt när den nya organisationen i den nya regionkommunen är känd, tillsätter en tjänsteperson med ansvar att vara landstingets representant från tjänsteorganisationen i samverkan med kommunerna i södra Lappland. Nämnden bedömer det som mycket viktigt med lokal kännedom.

3. Måluppfyllelse

I nämndens/styrelsens verksamhetsplan har inriktningsmålen och strategierna i landstingsplanen specificerats och omsatts till ett antal mål och målvärden för 2018. Årsrapporten är en uppföljning av de mål och målvärden som enligt nämndens verksamhetsplan ska redovisas till landstingsstyrelsen.

Nämnden har för 2018 nått samtliga mål i verksamhetsplanen.

3.1 Måluppfyllelse i tabellform

I det följande prognostiseras årets måluppfyllelse i tabellform. Grönt anger en bedömning om att målvärdet är uppfyllt, gult anger att målvärdet delvis uppfyllts och rött pekar på en större avvikelse från målvärdet och att förbättringar kommer att krävas.

Färgmarkeringar

Målet är uppfyllt (100 %)

Målet kommer att uppfyllas delvis (90-99 %)

Det kommer att vara större avvikelser från målet (<90 %)

Fullmäktiges inriktningsmål: Aktiv och innovativ samarbetspartner**Uppdrag:** Öka samverkan med länets kommuner kring barn och ungas hälsa

Nämndens mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse vid årets slut 2018	Måluppfyllelse 2018
Aktiv samverkan kring barn och ungas psykiska hälsa i södra Lapplands kommuner	Antalet reviderade eller undertecknade lokala samverkansavtal i södra Lappland	2	Lokalt samverkansavtal Lycksele kommun – VLL (LÖK) har reviderats. Ett nytt lokalt samverkansavtal mellan Vilhelmina kommun och VLL är upprättat och antaget av respektive nämnder i både Vilhelmina kommun och Västerbottens läns landsting. Träff med Malå kommun har också hållits. Samverkan i Malå fungerar väl men inget lokalt samverkansavtal har tecknats.	Målvärdet för 2018 är uppnått.

Fullmäktiges inriktningsmål: Aktiv och innovativ samarbetspartner**Uppdrag:** Formulera ett mätbart mål utifrån landstingets funktionshinderpolitiska strategi för 2018

Nämndens mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse vid årets slut 2018	Måluppfyllelse 2018
Folkhälsoråden i kommunerna i södra Lappland ska känna till landstingets funktionshinderpolitiska strategi.	Antal kommuner som via Folkhälsorådet fått information om Landstingets funktionshinderpolitiska strategi	5	Inför årsrapporten och verksamhetsårets slut har sex folkhälsoråd i södra Lapplands kommuner fått information om landstingets funktionshinderpolitiska strategi. Den kommun som inte erhållit informationen är Åsele kommun som under mandatperioden saknat folkhälsoråd.	Målvärdet för 2018 är uppnått

3.2 Analys av prognos för måluppfyllelse

Nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland bedömer att nämnden har nått målen som satts upp för 2018. Målen har varit realistiska och legat inom ramen för nämndens uppdrag.

Nämndens kan genom måluppfyllelse bidra med kunskap som kan ligga till grund för den nya regionens arbete med budget och prioriteringar inför 2020. Området södra Lappland

har särskilda förutsättningar som kräver andra lösningar än i övriga länet för att befolkningen ska erbjudas likvärdig och jämlik vård och hälsa. Nämnden har vid tidigare uppföljningar påpekat att de stora avstånden i området medför att kostnaderna för medborgardialog blir höga. Nämnden vill påtala vikten av att de nya beredningarna som införs 2019 får goda och realistiska förutsättningar för medborgardialog som är anpassade efter lokala förhållanden.

De utmaningar nämnden har haft för måluppfyllelse ligger främst i att nämndens uppdrag till stora delar är beroende av samverkan med andra aktörer och engagemang från övriga samhället. Nämnden kan inte styra över dessa.

Styrkan ligger till stor del i nämndens mandat att för landstingets räkning bedriva samverkan i sitt geografiska område i enlighet med reglementet. Nämndens uppdrag att arbeta för samverkan i dialog med andra aktörer bidrar aktivt till att stärka samarbeten och förståelse över huvudmannagränser och mellan olika aktörer i området södra Lappland. Nämndens uppdrag att föra medborgardialog kan också bidra med en ökad möjlighet till förankring av, för landstinget viktiga och ibland svåra beslut och prioriteringar, samt en möjlighet för landstinget att tillmötesgå medborgarna i för dem viktiga frågor.

Nämndens upptagningsområde spänner över en stor geografisk yta. Utifrån de uppdrag som Fullmäktige gett nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland, vilka är formulerade i reglementet samt landstingsplanen, blir genomförandet resurskrävande. Samverkan med olika aktörer ute i kommunerna, kunskapsinhämtning av medborgarnas behov, följa och utveckla medborgardialogen i området och ur ett befolkningsperspektiv följa upp landstingets mål för primärvården i hela södra Lappland, kräver ofta nämnsledamöternas fysiska närvaro på plats. Detta medför kostnader för resor, ersättning för uppdraget mm. Detta drabbar också kompetensutvecklingen för ledamöterna i södra Lappland då man av ekonomiska skäl måste hålla igen.

3.3 Åtgärder för att uppnå mål

Nämnden har under året inte vidtagit några ytterligare åtgärder för måluppfyllelse då nämnden bedömt att de mål som satts i verksamhetsplan 2018 skulle uppnås med gällande planering.

4. Arbete med fullmäktiges uppdrag

Under inriktningsmålet "Bättre och jämlik hälsa återfinns uppdragen:

- Främja den psykiska hälsan i samverkan med andra aktörer
- Utveckla vården för våldsutsatta vad gäller psykiskt, fysiskt och sexuellt våld
- Utforma stöd och kompetensutveckling för asyl- och migranthälsa
- Utveckla äldrehälsovården i primärvården

Under inriktningsmålet "aktiv och innovativ samarbetspartner" återfinns uppdragen:

- Öka samverkan med länets kommuner kring barn och ungas hälsa
- Förbered och påbörja implementering av barnkonventionen
- Alla nämnder och styrelser ska formulera mätbara mål utifrån Landstingets Funktionshinderpolitiska strategi.

4.1 Främja den psykiska hälsan i samverkan med andra aktörer

Nämnden beslutade att under 2018 rikta särskilda medel om max 15 000kr ur folkhälsomedlen mot projekt i kommunerna, via folkhälsoråden, som syftar till att främja psykisk hälsa. Nämnden skickade under början av januari månad ut information till alla kommuner om möjligheten att söka folkhälsomedel, hur det går till och vilka prioriteringar nämnden gjort. Påminnelser gick ut under slutet av månaden samt under mars månad. Sex av sju kommuner ansökte om medel inom ramen för nämndens prioriterade område. Nämnden beviljade under sitt sammanträde den 17 april folkhälsomedel till aktiviteter och projekt riktade mot psykisk hälsa med 70 000kr. Nämnden beviljade vid sitt sammanträde den 24 maj folkhälsomedel till ytterligare en kommun med 15 000kr.

Nämndens arbetsutskott valde också att tillsammans med Nätverket för psykisk hälsa i inlandet (NPHi) anordna en dialogdag i ämnet psykisk hälsa. Dagen var mycket uppskattad av arbetsutskottet men också av deltagarna. Arbetsutskottet har återrapporterat från dialogen till nämnden.

Under såväl dialogdagen den 9 maj som visionsdagen i september hade nämnden föreläsningar och dialog kring temat psykisk ohälsa/hälsa hos äldre. Detta har också varit temat vid möten med verksamheterna under verksamhetsåret 2018. Se mer information under punkt 4.4.

4.2 Utveckla vården för våldsutsatta vad gäller psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

Nämnden startade upp arbetet under 2017 med att kartlägga hur implementeringen av vårdprogrammet för våldsutsatta går i primärvården i södra Lappland. Under året 2018 har nämnden fortsatt sitt arbete. Nämnden har tillsammans med övriga nämnder för folkhälsa och primärvård i södra Lappland valt att under sitt årliga Lärandeseminarium fortbilda sig i olika aspekter av våldsutsatthet med tyngdpunkt på våldsutsatthet ur ett barnperspektiv.

4.3 Utforma stöd och kompetensutveckling för asyl- och migranthälsa

Nämnden har under hösten 2017 initierat och genomfört en kompetensutvecklingsdag kring kulturkompetens riktad till personal inom kommun, sjukhus- samt primärvårdspersonal. Nämnden har också initierat en utbildning kring nyanlända ungdomars hälsa som riktade sig till gode män, socialtjänst samt skola. Utbildningsdagen genomfördes under november 2017.

Nämnden beslutade att under 2018 rikta sina Visionsmedel mot aktiviteter och projekt som stimulerar integration. Nämnden annonserade sina Visionmedel i alla lokala annonsblad i inlandet (7 st) under två tillfällen under första kvartalet med sista ansökningsdag 31 mars. Nämnden beviljade 6 föreningar som ansökt om projekt och aktiviteter som stimulerar integration Visionsmedel om totalt 99 000kr för 2018.

4.4 Utveckla äldreomsorgen i primärvården

Nämnden har inbjudit patient- pensionärs- och funktionshinderföreningarna i området till ett dialogmöte den 9 maj med fokus på psykisk ohälsa hos äldre. Syftet är att lyfta de erfarenheter som respektive förening har och eventuella förslag på förbättringar de ser inom primärvårdens verksamhet. Mötet var uppskattat och välbesökt. Deltagare fanns med även på länk från Sorsele sjukstuga där även en av nämndens ledamöter deltog för att möta deltagarna och representera nämnden på plats.

Nämnden träffar också under sina nämndssammanträden representanter för primärvård och hemsjukvård/äldreomsorg i de olika kommunerna för att kartlägga situationen kring äldres psykiska hälsa i södra Lappland. Både primärvården och kommunens representanter har fått de frågor som nämnden sammanställt innan dialogen genomförs.

Nämnden genomförde i samarbete med Nämnden för funktionshinder och rehabilitering en visionsdag den 24 september med temat äldres psykiska hälsa. Dagen riktade sig till patient- pensionärs- och funktionshinderföreningarna i området samt allmänheten. Dagen var mycket välbesökt och uppskattad.

4.5 Öka samverkan med länets kommuner kring barn och ungas hälsa

Nämnden har för 2018 satt ett mätbart mål om att öka antalet lokala samverkansavtal där ett av uppdragen för avtalet är att öka samverkan kring barn och ungas hälsa. Nämnden har tillsammans med Vilhelmina kommun och primärvården i Vilhelmina arbetat fram ett förslag på lokalt samverkansavtal som troligen antas av parterna under våren 2018.

Nämnden är glad att kunna uppmärksamma att ungdomshälsan i Lycksele kommun nu är invigd och verksamheten i full gång. Nämnden har under flera år verkat för detta.

4.6 Förbered och påbörja implementering av barnkonventionen

Nämnden planerade för 2018 att utbilda sina ledamöter i barnkonventionen och konsekvenser för olika verksamheter när konventionen blir lag. Nämnden hade under sitt

lärandeseminarium ett utbildningspass på temat "barnkonventionen som lag". Nämnden kan konstatera att det inte är rimligt att nämndens ledamöter ska kunna inhämta kunskap om eventuella konsekvenser av barnkonventionen som lagstiftning då det i dagsläget inte är någon som ännu säkert vet.

4.7 formulera mätbart mål utifrån Landstingets Funktionshinderpolitiska strategi.

Nämnden har valt att bryta ner uppdraget till ett mätbart mål under 2018. Nämnden vill bidra till en större medvetenhet kring målgruppernas behov och VLL:s intentioner i den funktionshinderpolitiska strategin, vilket kan skapa en konkret och solid grund för samverkan med kommunerna och funktionshinderföreningarna i området. Målet som satts är att Folkhälsoråden i området under 2018 ska ha erhållit information om den funktionshinderpolitiska strategin. Nämndens ledamöter har under året jobbat med detta och sex av områdets sju folkhälsoråd har fått ta del av strategin. I den sjunde kommunen har inget folkhälsoråd hållits under mandatperioden.

5. Ekonomisk analys

Nämndens budget är delad på två kostnadsställen. Kostnadsställe 18218 med en årsbudget på 2 497 000kr, där ledamöternas arvode, reseersättning samt övriga kostnader ingår samt kostnadsställe 18224, total årsbudget 283 000kr. Kostnadsstället avser särskilda medel för aktiviteter/projekt i frågor om folkhälsa (årsbudget 90 400 kr samt medel riktade för att uppfylla landstingets vision om världens bästa hälsa (årsbudget 192 600kr). Nämnden har under 2018 satt ett stoppdatum till den sista mars för ansökningar om både folkhälsomedel samt visionsmedel. Det innebär att de medel som nämnden beviljat ligger på det andra kvartalet vilket är en skillnad mot tidigare år för framför allt visionsmedlen. Då medlen i budgeten är utslagna jämnt på varje månad har det under ett antal månader gett en budgetavvikelse i månadsrapporterna. Avvikelsen i rapporterna hade till och med september månads rapport jämnat ut sig

Nämnden har under 2018 beviljat 85 000 kr av folkhälsomedel till projekt och aktiviteter som stimulerar den psykiska hälsan.

Nämnden har under 2018 beviljat 99 000kr i visionsmedel till olika föreningar i området södra Lappland. Nämnden har för 2018 valt att prioritera aktiviteter kopplade till integration.

Nämnderna för folkhälsa och primärvård delar varje år ut ett folkhälsopris som finansieras ur respektive nämnds pengar för visionsmedel. Priset är på 20 000kr totalt och kan delas ut till en eller flera pristagare. Nämnden i södra Lappland valde att för 2018 års folkhälsopris utse två pristagare i sitt geografiska område. Fem nomineringar hade kommit in från folkhälsoråden i södra Lappland.

Nämnden anordnar årligen tillsammans med nämnden för funktionshinder och habilitering en visionsdag på temat "Ta vara på det friska". Till dagen som innehåller föreläsningar av olika slag inbjuds föreningar och allmänhet. Visionsdagen finansieras via nämndens visionsmedel.

Nämnden bedömer att den kommer att hålla sig inom ramen för sin budget för 2018 och att nämnden har hanterat sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt.

Nämndens bedömning är att nämndens uppdrag kommer att klaras inom anvisad ram. Då nämnden inte kommer att finnas kvar i nuvarande form för 2019 och framåt är det inte möjligt för nämnden att lämna prognos för kommande år.

Kanslienhet
Annelie Bygdén

2019-01-31

**Ekonomisk redovisning Nämnd för folkhälsa och primärvård i södra Lappland.
Kompletterande bilaga till beredande av årsrapport 2018.**

Nämnden bedömde i sin Beredande av årsrapport att den kommer att hålla sig inom ramen för sin budget för 2018 och att nämnden har hanterat sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt.

Nämndens bedömning var att nämndens uppdrag kommer att klaras inom anvisad ram. Bedömningen stämmer överens med det slutgiltiga resultatet för 2018 vilket redovisas i tabellen nedan.

Nämnden ligger +197 800 kr när året är slut. Kostnadsställe 18218 ligger på ett överskott på 152 000kr och kostnadsställe 18224 ligger på ett överskott på 45 800kr. Detta överskott beror till största delen av att den Visionsdag som genomförts tillsammans med Nämnden för funktionshinder och habilitering blev betydligt mindre kostsam än beräknat, med hänvisning till kostnaden för föregående år.

	Ack utfall 2018	Ack utfall 2017	Kostnads-utveckling	Budgetavvike lse		Årsbudget 2018
	tkr	tkr	%	tkr	%	tkr
Summa	2582,2	2576,0	0,24	197,8	7,12	2780,0

